

6. Публічне управління та адміністрування

Мельниченко Олександр Анатолійович, д.держ.упр., проф.,
професор кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я,
Харківський національний медичний університет

Кравченко Жанна Дмитрівна, к.держ.упр.,
заступник головного лікаря з організаційно-методичної роботи,
КНП «Міська студентська лікарня» Харківської міської ради

Макарова Вікторія Іванівна,
асистент кафедри епідеміології,
Харківський національний медичний університет

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МАСОВОГО СПОРТУ ЯК ЗАПОРУКА ОЗДОРОВЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Постановка проблеми. Практично кожна людина тією чи іншою мірою потерпає від проблем зі своїм здоров'ям, які відрізняються формами прояву та складністю тощо. Проте подеколи потрібне не лікування (тим паче дороге та тривале), а достатньо оздоровлення, яке забезпечується за рахунок здійснення низки заходів, серед яких чільне місце належить зайняттю масовим спортом – «найменш витратним і найбільш ефективним засобом форсованого фізичного й морального оздоровлення нації, покликаним забезпечити формування фізичних, естетичних і моральних якостей людської особистості, профілактику захворювань, фізичну й психоемоційну рекреацію та реабілітацію людини, об'єднання сім'ї, організацію дозвілля» [3]. «Масовий спорт та оздоровлення дає можливість зменшити захворюваність дітей, підлітків і молоді на 10–15 %» [1]. «Для досягнення та підтримки форми потрібно займатися спортом і фізичними вправами, які забезпечують чотири головних аспекти фізичного здоров'я: витривалість, гнучкість, силу та нормальне функціонування серцево-судинної системи» [5]. Тобто «необов'язково бути рекордсменом, оскільки власне рухова активність (нехай, невелика) і подолання себе завжди допомагає в житті зберігати бадьорість, волю та оптимізм» [4], а з відтак – покращити якість життя населення й створити сприятливі умови для подальшого економічного розвитку територій. Зважаючи на соціальну значущість розвитку масового спорту як запоруки оздоровлення населення, цей процес є предметом публічного управління – «відкритого (у межах власних і делегованих повноважень) впливу наділених владою інституцій на взаємовідносини між державою, місцевим самоврядуванням, бізнесом і населенням задля узгодження їхніх інтересів і максимізації вигод» [2]. У контексті даного дослідження, радше за все, мова йде про створення сприятливих умов (передусім, розбудову відповідної інфраструктури) та спонукання широких верств населення (а не лише осіб молодших і середніх статевовікових груп) до зайняття масовим спортом. Запорукою досягнення означених цілей є добір і реалізація необхідних заходів публічного управління, що, зрештою, й обумовлює актуальність даного дослідження.

Виклад основного матеріалу. Проведені узагальнення публікацій за даною проблематикою та результати власних досліджень дозволили забезпечити подальший розвиток класифікації заходів публічного управління розвитком масового спорту як запоруки оздоровлення населення:

1. Створення сприятливих умов для розвитку масового спорту:

– залучення бюджетних, корпоративних і приватних коштів на розвиток закладами масового спорту, управління їхнім функціонуванням;

– утримання/ремонт/реконструкція/будівництво басейнів і облаштування берегів відкритих водоймищ (плавання, аквафітнес);

– облаштування/утримання схилів (гірські лижі, сноуборд, тюбінг...);

– утримання/ремонт/реконструкція/будівництво катків (хокей, шорт трек, фігурне катання...);

– утримання/ремонт/реконструкція/будівництво відкритих майданчиків і спеціалізованих приміщень для ігрових видів спорту (футбол, баскетбол, волейбол, теніс, н/теніс, бадмінтон...);

– утримання/ремонт/реконструкція/будівництво відкритих майданчиків і спеціалізованих приміщень для технічних видів спорту (армреслінг, важка та легка атлетика, стрільба...);

– утримання/ремонт/реконструкція приміщень для рухової активності (фітнес...) та статичних видів спорту (шахи, шашки, дартс...);

– утримання/ремонт/реконструкція парків/скверів/лісопарків для рухової активності (легка атлетика, велоспорт, паркур, скейтбордінг...);

– утримання/ремонт/реконструкція/будівництво біля будинків і навчальних закладів відкритих майданчиків для рухової активності (мініфутбол, стрітбол, н/теніс, воркаут...);

– адаптація вищенаведених об'єктів до їх використання особами з особливими потребами;

– організація медичного супроводження спортивних змагань серед аматорів, а також, за потреби, надання їм кваліфікованої медичної допомоги;

– підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації тренерів, а також оплата праці та матеріально-технічне забезпечення їхньої діяльності;

– організація виробництва/імпорту спортивних товарів (одяг, взуття, інвентар, спорядження, технічні засоби...);

– надання податкових пільг спортивним товариствам, звільнення рад фізичної культури від місцевого податку з будівель і від орендної плати за земельні ділянки;

– співпраця спортивних товариств і федерацій.

2. Спонування широких верств населення до зайняття масовим спортом:

– надання населенню (передусім, малозабезпеченим його верствам) можливості безоплатно чи на пільгових умовах відвідувати спортивні секції;

– популяризація (у межах національних/регіональних цільових програм) здорового способу життя та зайняття масовим спортом за допомогою залучення успішних професійних спортсменів до проведення майстер-класів, а також висвітлення його можливостей і переваг у ЗМІ, в телевізійних проєктах, кінофільмах...;

- проведення спортивних змагань у навчальних закладах (загальноосвітніх, подальшої та вищої освіти), на підприємствах, організаціях та установах;
- проведення на місцевому (місто, район у місті, район) регіональному та національному рівні спортивних змагань серед аматорів;
- публічна підтримка розвитку професійного спорту та організація проведення міжнародних змагань.

Висновки. Консолідація сил і ресурсів уповноважених органів публічного управління задля створення сприятливих умов для розвитку масового спорту та спонукання широких верств населення до зайняття ним є дієвим й порівняно дешевим способом оздоровлення нації. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення результативності публічного управління подальшим розвитком вітчизняної сфери охорони здоров'я як запоруки покращання здоров'я населення.

Список використаних джерел:

1. Кононович В.Г. Теоретичні і правові основи державного управління фізичною культурою і спортом в Україні. *Університетські наукові записки*: зб. наук. пр. Хмельницький, 2013. № 2. С. 40–44.
2. Мельниченко О.А. Якість публічного управління як запорука добробуту населення країни. *Актуальні проблеми державного управління*: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2017. № 1. С. 8–14.
3. Нікітенко С.В. Роль держави у розвитку фізичної культури і спорту. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. (Серія: Державне управління). 2012. Т. 194. Вип. 182. С. 55–59.
4. Постернак І.В. Аквааеробіка як засіб оздоровлення молоді. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. (Серія: Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини). 2017. Вип. 10. С. 425–433.
5. Шамардіна Г.М., Шуба Л.В. Фізична культура як засіб оздоровлення дітей молодшого шкільного віку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. (Серія: Валеологія: сучасність і майбутнє). 2012. № 996. Вип. 12. С. 94–98.